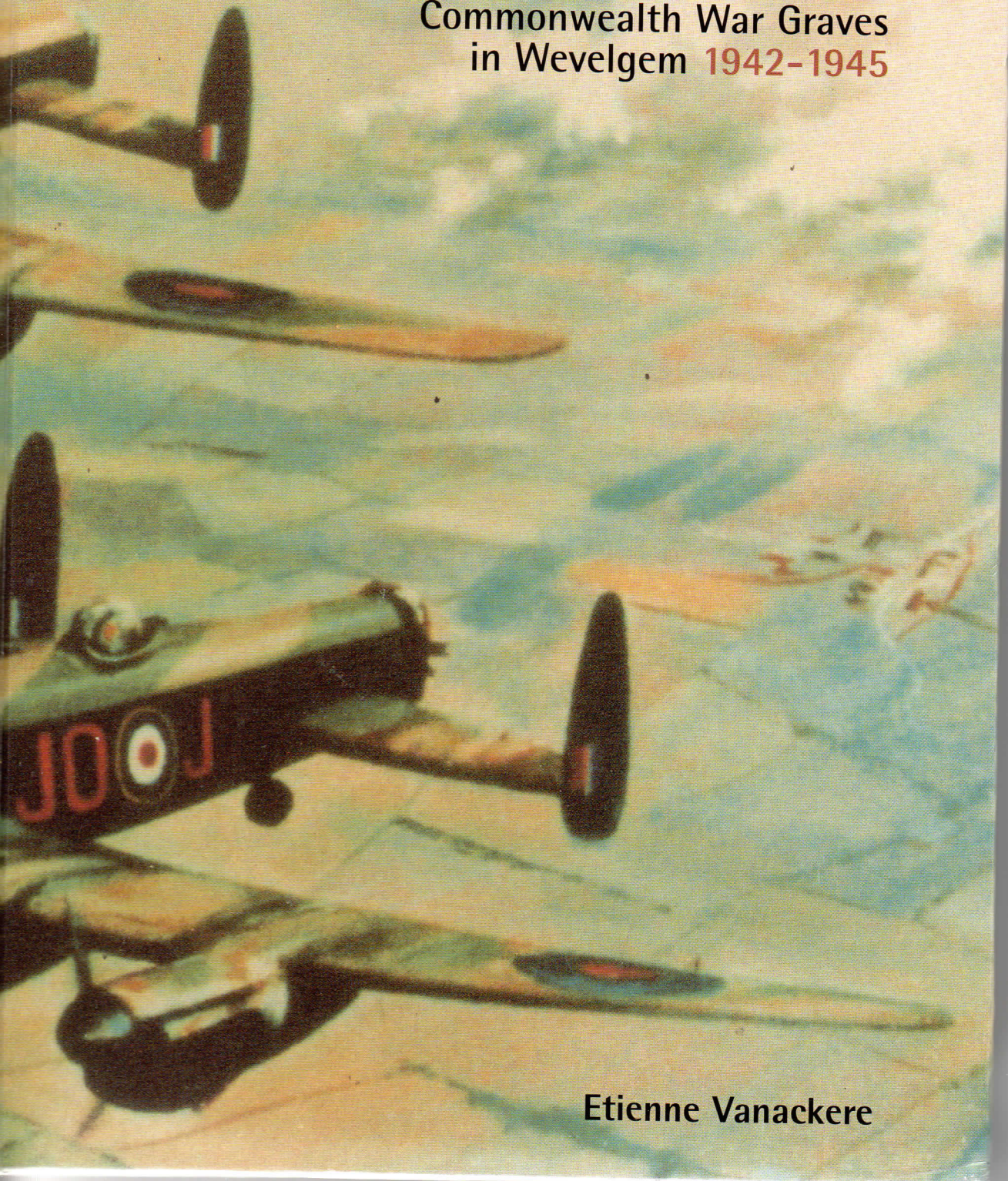

De laatste vlucht

De geschiedenis van de
Commonwealth War Graves
in Wevelgem 1942-1945

Etienne Vanackere

P/O M.I.J. Fitzgerald. Bomb Aimer. 176576 RAF (VR). Age 20.

P/O D.W. Marvin (W/Op-Air Gnr). 176037 RAF (VR). Age 21.

Sgt K. Clinch (F/Engr). 1288144 RAF (VR). Age ?

F/Sgt K.W. Gower. (Air Gnr). NZ. RNZAF Age 28.

F/Sgt J.R. Mason. (Air Gnr). NZ 421307. RNZAF Age 27.

De namen van F/O Clare en Sgt Clinch zijn op één zerkje vernoemd.

De echtgenote en de ouders van F/O Clare hebben op de zerk een afscheidwoord laten beitelen: "Forever in our thoughts, your loving wife Roma, Mother and Dad. (Voor altijd in onze gedachten, uw liefhebbende vrouw Roma, moeder en vader.)⁷⁴

27 mei 1944, 18.00 u.

Op het vliegveld van North Killingholme, basis van het 550e Squadron code BQ en opgericht op 25 november 1943 in Group 1, waren de piloten en hun crews samen opgeroepen in de briefingroom voor de onderrichtingen in verband met "Operatie Aken".

Van de 18 beschikbare Lancasters werden er 15 aangewezen. Vanaf 23.58 u vertrokken de zwaarbeladen toestellen in de typische stijl van het 550e Squadron naar hun doel. Twee Lancasters keerden niet meer terug naar hun basis, het toestel van P/O McCrae (RCAF) en het toestel van P/O Purney (RCAF). Volgens het rapport en de genomen foto's werd met zekerheid bevestigd dat het hoofddoel, in weerwil van opkomende grondnevel, met succes werd aangevallen. Door de slechte zichtbaarheid tijdens de terugreis waren 10 toestellen gedwongen te landen op de vliegvelden van Binbrook, Kelstern, Ludford-Magna en Waltham. Slechts drie toestellen landden veilig op hun eigen basis: de Lancaster BQ-J van W/Cdr. Connolly, de BQ-S van P/O Maxwell en de BQ-P van F/LT. Richard.⁷⁵

Om 00.13 u is het de beurt aan de Lancaster III LL810 BQ-K voor de take-off vanop de basis North Killingholme, target Aken. De outwandrouten en de aanval verlopen optimaal. Voor de Canadese piloot McCrae was het zijn 22ste bevolen opdracht en telkens was hij er in geslaagd om ongestoord en veilig terug naar de basis te vliegen. Die bewuste nacht navigeerde hij samen met terugkerende formaties via de exit-corridor Luik naar Brussel en richting de Belgische kust. In de omgeving van Lichtervelde echter sloeg het noodlot toe en vloog de Lancaster naar zijn ondergang. Wat de precieze oorzaak van de crash is geweest, weet men zelfs in de bevoegde militaire kringen niet. Niemand kon iets verklaren of bevestigen. De Bomber Command Losses geeft de vermelding "Presumed to have fallen victim to a night-fighter" (vermoedelijk het slachtoffer van een nachtjager).⁷⁶

Ongeduldig en gespannen werd er op de basis op de thuiskomst van de LL810 gewacht. Omdat deze na enkele uren niet opdaagde, hoopte en veronderstelde men dat het toestel ofwel op een ander vliegveld was geland, ofweg gedwongen was geweest ergens in een veld een noodlanding uit te voeren. Dat laatste was niet zo uitzonderlijk tijdens de oorlog. Normaal werd bij dergelijke gebeurtenissen binnen de 24 uren het Air Ministry verwittigd, maar van de Lancaster LL810 werd geen enkel bericht ontvangen. De officier van de sectie personeel vermeldde in zijn "Details of Sortie of Flight" dan ook "No news after take-off", hetgeen neerkwam op "Missing in Action".

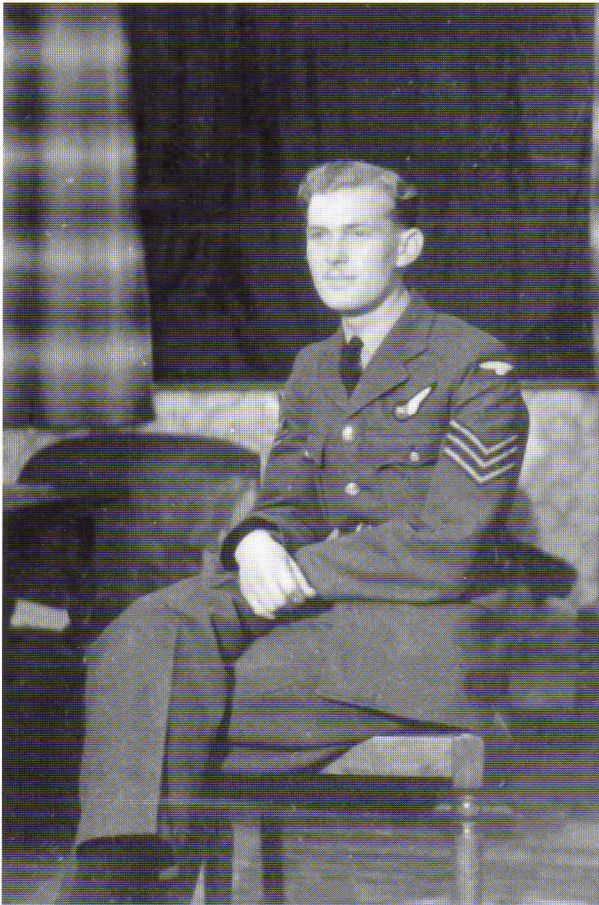
Op 29 mei 1944 werden slechts drie lijkkasten naar Wevelgem overgebracht, twee van de crash in Poelkapelle (bemanning Fauvel) en één onbekende uit Lichtervelde. Zijn de bemannings-leden van deze neergestorte Lancaster omgekomen? Of zijn ze uit het vliegtuig ontsnapt en ondergedoken? Geen enkele aanwijzing of spoor was te vinden. Het was alsof de crew van de aardbodem was verdwenen. Indien ze gesneuveld waren, waar en wanneer werden dan hun lijken overgebracht en begraven? Blijft nog de vraag, zoals al eerder werd vermeld, wie er in die lijkstuit uit Lichtervelde geborgen werd met het grafnummer 472.

Maar op 2 augustus 1944 is er een verrassende wending. In het Wevelgemse gravenregister vermeldt men: N° 64. *Shapiro, Lichtervel-*

De gesneuvelde bemanning van de Lancaster LL 180 BQ-K in dienst bij het N°550 Squadron RAF Gekniel links Sgt A. Bonner (Airgunner) RAF (VR) De verdere juiste opstelling van de crew op de foto werd niet vermeld, maar is Sgt A. Brown (Airgunner) RAF (VR), Sgt R. Drury (Flight Engineer) RAF (VR), Sgt A. Hall (W. Op./Airgunner) RAF (VR), P/O J. Lebano (Air Bomber) RCAF (RAF), P/O D. McCrae (Pilot) RCAF (RAF) en F/O M. Shapiro (Navigator) RCAF (RAF).

Drie Canadezen en vier Engelse vrijwilligers (VR).

Sgt Adam Bonner
(Airgunner)
vrijwilliger. 20 jaar.

Collectief graf met
de namen van vijf
gesneuvelden op
28 mei 1944 van
het N°550 Sqdn
Graf E.498.

de Officier 28.5.1944 Can. 723351/D. RCAF. Canadees begraven 2.8.1944, graf 497. F/O. Martin Shapiro was de navigator en maakte deel uit van de bemanning van de gecrashte Lancaster op 28.5.1944. Dus méér dan twee maanden na de ramp volgde een identificatie. In Lichtervelde duikt plots één slachtoffer op. De vraag die men nu stelt is, wanneer heeft C. Vuylsteke de omgekomen bemanning dan begraven? Waar zijn de overige stoffelijke resten van die bemanning gebleven tussen de 28 mei en 2 augustus. In feite moet men veronderstellen dat de begrafenis van deze zeven gesneuvelden werkelijk op 2 augustus 1944 op het kerkhof in Wevelgem plaats had. Na de bevrijding in 1944 begonnen in onze gewesten de diensten van de RAF Missing Research Enquiry Units met hun onderzoek op de Belgische kerkhoven waar geallieerde militairen begraven werden. In het gemeentelijk archief van Wevelgem of in dit van de RAF ontbreekt elk document dat een opheldering of antwoord op deze mysterieuze en duistere historie zou kunnen ge-

ven. Zodat dit steeds een open en onbeantwoorde vraag zal blijven, zoals in vele gevallen in de oorlog.

Vier grafsteentjes met de namen van de zeven gesneuvelden duiden nu hun laatste rustplaats aan:

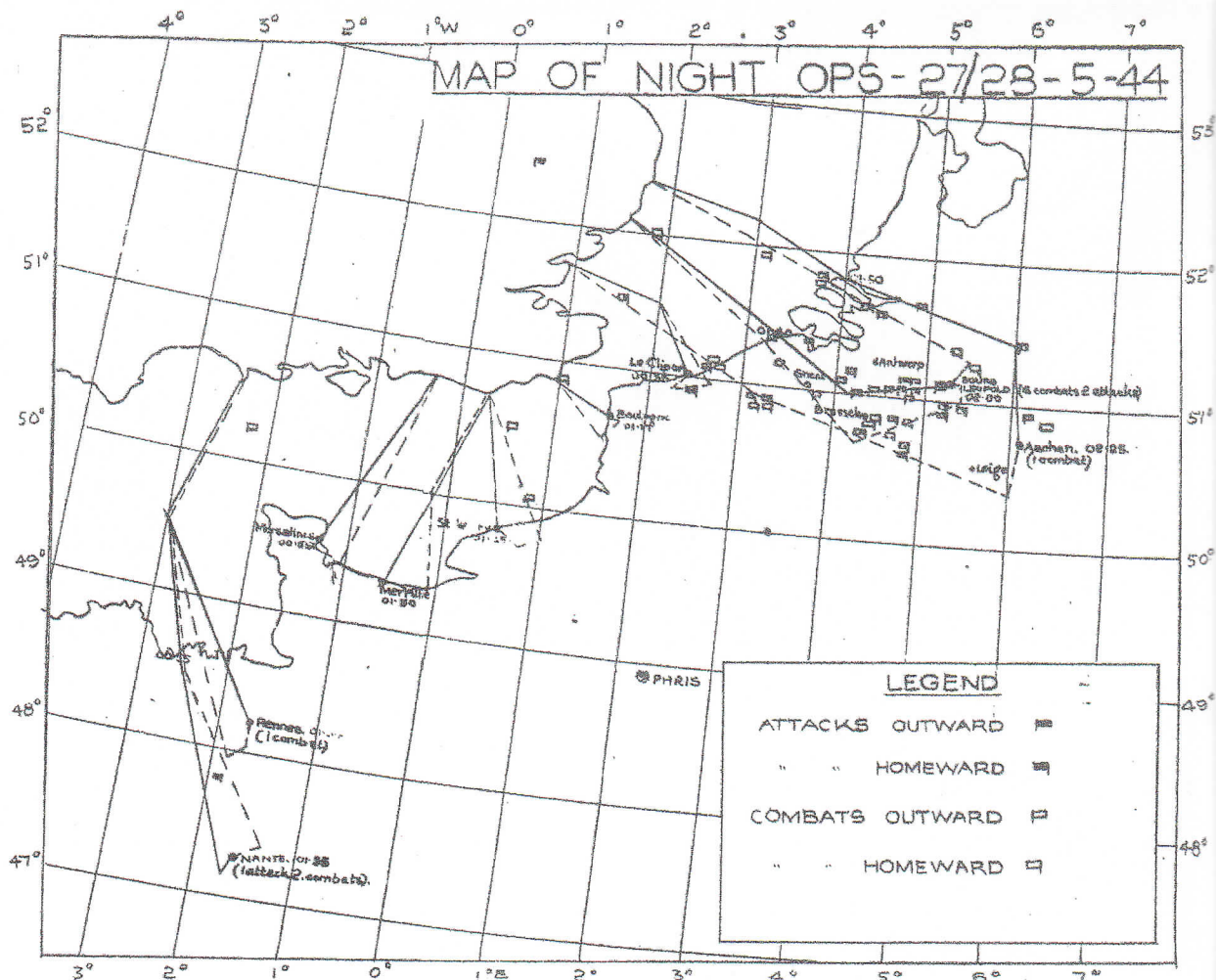
Sgt Charles Aidan Bonner (Air Gnr) 1523916. RAF (VR), Age 20. Coll.grave 498 – Sgt Albert Henry Brown (Air Gnr) 2209356. RAF (VR), Age 27. Coll grave 498 – Sgt Ronald A. Drury. (F/Engr) 1429179. RAF (VR), Age 30. Coll grave 498 – Sgt Arthur Graham (W/Op-Air Gnr) 1535797. R.A.F. (VR). Coll grave 498 – P/O Frank Georges Lebano (Air Bomber) J/87266. RCAF, Age 21. Grave 499 – P/O Donald McCrae (Pilot) J/85104. RCAF Grave 498 – F/O Martin Shapiro (Nav) J/23351 RCAF. Grave E 497.

Het diennummer van M. Shapiro 723351/D was foutief. Het is rechtgezet in de registers als J/23351.⁷⁷

In het plaatselijke Engelse dagblad "The Newcastle Evening Chronicle" van donderdag 24 mei 1945 verscheen in de reeks "Roll of Honour" een aankondiging voor een erediens ter nagedachtenis van wijlen Sgt Bonner:

"Bonner. Charles Aidan. Sgt A.G. RAF VR aged 20. Presumed killed on air operation May 28, 1944. Only son of Winifred and late Charles Bonner (Fenham). Requiem St.Robert's, 9 a.m. Monday. We pray that his sacrifice and ours will be acceptable to God."

Links, grafkruis van P/O Lebano, + 28 mei 1944, afkomstig van Cornwall Canada. graf 499. Met de Davidster is het graf van F/O Shapiro, + 28 mei 1944. Canadees graf E. 497.

Schema: Operation Aken en Leopoldsborg 27/28 mei 1944

Volle lijnen = outward route – Stippellijnen = homeward route.

De formaties naar Aken. Take-off van op de basissen in Engeland over de Noordzee naar de Nederlandse kust die om 01.50 u werd bereikt, kompas richting via het zuiden van Rotterdam naar Venlo, met een koerswijziging voor een uitwijkingsmanoeuvre van 50 miles naar het doel Aken dat om 2.25 u werd aangevallen. De homeward route verliep via Luik – ten westen van Brussel richting Kortrijk naar de Belgische kust over de Noordzee naar Engeland. De formaties naar Leopoldsborg. Via de Noordzee, overvliegen van de kust, grensgebied België-Nederland afzwenken te noorden van Gent en met een oostelijke koerswijziging naar Leopoldsborg waar om 0.2.00 u het doel werd bereikt en aangevallen. Terug via het zuiden van Brussel naar regio Gent en over de Belgische kust naar Engeland. Op die datum 27/28 mei werden ook aanvallen uitgevoerd op Nantes, Merville, Rennes en de kustbatterijen in Noord-Frankrijk en Normandië. De meeste intercepties van de Duitse nachtjagers in de bezette gebieden had plaats tijdens het terugkeren van de bommenwerpers naar Engeland.

Voor P/O Purney (RCAF) en zijn bemanning was het hun zevende missie met de Lancaster JA712 "H". Tijdens de terugreis, bij het verlaten van Luik richting Brussel, werd hun toestel door een Ju-88 aangevallen. Het salvo van de nachtjager trof de achterzijde van de bommenwerper waardoor deze naar links uitweek. De Duitser liet zijn prooi niet los en herhaalde zijn aanval, ditmaal onderaan de Lancaster. Hij trof de linkermotor, waarna de piloot vergeefse pogingen deed om zijn gehavend toestel stabiel te houden, dat met grote snelheid naar omlaag suisde. Het raasde over een bewoonde wijk en crashte een 50-tal meter verder in het veld, in de gemeente Rebeck, gelegen 15 miles ten zuidwesten van Brussel. Vijf bemanningsleden waaronder de piloot werden gedood. Sgt Yardley werd erg gewond uit het vliegtuig geslingerd en door Belgische burgers opgenomen en verzorgd. Nadien werd hij naar een hospitaal overgebracht waar hij echter door de Duitsers op 29 mei werd ontdekt en naar een onbekende plaats als krijgsgevangene werd gevoerd. Sgt Molnar had het geluk om uit de neerstortende Lancaster te springen en zich te verbergen in een korenveld waar hij door burgers werd ontdekt en verborgen tot aan de bevrijding op 3 september. Hij keerde op 8 september 1944 naar Londen terug.⁷⁸

Woensdag 28 juni 1944.

Op de basis West-Raynham, thuishaven van het 141e Squadron RAF, uitgerust met het type Mosquitoes FII (code TW), werden zes toestellen bijgetankt en voorzien van de nodige munitie. Codenaam van de operatie boven Noord-Frankrijk en Pas-de-Calais was "Serrate patrol". Doel van deze missie was het opsporen van Duitse nachtjagers om deze af te leiden en eventueel tot een gevecht uit te dagen. Het 141e squadron, dat aanvankelijk tot Fighter Command behoorde, werd in december 1943 overgeplaatst naar Bomber Command en vloog tot het einde van de oorlog in deze dienst.

Om 23.05 u flikkerde op de basis het groene licht, signaal, toestemming en bevel voor de take-off van het eerste van de zes ingezette Mosquitoes. Deze zouden opstijgen met een tussenpauze van vijf minuten.

Om 23.10 u stegen twee toestellen op, de HJ 941 TW-X met aan boord piloot F/Lt Herbert Hampshire RAF (VR) en Offr. Alan Melrose (Nav-W/Op) RAF (VR) en de DZ 787 TW-F. bemand door F/Lt P. Engelbach, piloot en F/O navigator R. Malett, DFC. De beide toestellen keerden niet meer naar hun basis terug en werden als "Serrate patrol to Northern France Aircraft and crew missing. No news received" vermeld.⁷⁹

Sqdn 463 + 11.05.19

Sq. Ldr M. Powell DFC	RAAF - Pilot	E.464
F/O R. Jacques	RAF (VR) (RAAF)	E.468
F/Sgt B. Fraser	RAF (VR) (RAAF) - Air Bomber	E.466
Sgt H.L. Molyneux	RAF (VR) (RAAF) - Flt/Engr	E.467
F/O R. Mckerlie Croft	RAAF - W. Op/ Air Gnr	E.469
F/O D.P. Croston	RAAF - Air Gnr	E.465
F/Lt W.N. Read	RAAF - Air Gnr	E.471

Sqdn 75 + 28.05.1944

F/Lt S. F. Fauvel	RNZAF - Pilot	E.473-474 (Coll.)
F/O F. H. Lukey	RNZAF 75 Sqdn (RAF) Sqdn - Pilot	E.473-474 (Coll.)
F/O F.W. Clare	RAF (VR) 75 Sqdn - Navigator	E.473-474 (Coll.)
Pilot Offr. M. Fitzgerald	RAF (VR) 75 Sqdn - Bomb Aimer	E.473-474 (Coll.)
Sgt K. Clinch,	RAF (VR) 75 Sqdn - Flt/Engr	E.473-474 (Coll.)
Pilot Offr. Marvin DFC	RAF (VR) 75 Sqdn W/Op-Air Gnr	E.473-474 (Coll.)
F/Sgt J. Mason	RNZAF 75 (RAF) Sqdn - Air Gnr	E.473-474 (Coll.)
F/Sgt K.W. Gower	RNZAF 75 (RAF) Sqdn - Air Gnr	E.473-474 (Coll.)

Sqdn 550 + 28.05.1944

Pilot Offr. D.McCrae	RCAF. 550 (RAF) Sqdn - Pilot	E.498 (Coll.)
F/O M.Shapiro	RCAF 550 (RAF) Sqdn - Navigator	E.497
Pilot Offr. F.G.Lebano	RCAF 550 (RAF) Sqdn - Air bomber	E.499
Sgt R.A. Drury	RAF (VR) 550 Sqdn - Flt/Engr	E.498 (Coll.)
Sgt A.G. Hall	RAF (VR) 550 Sqdn - W/Op-Air Gnr	E.498 (Coll.)
Sgt A.H. Brown	RAF (VR) 550 Sqdn - Air Gnr	E.498 (Coll.)
Sgt C.A. Bonner	RAF (VR) 550 Sqdn - Air Gnr	E.498 (Coll.)

Sqdn 141 + 28.06.1944

F/Lt H.R. Hampshire	RAF (VR) - Pilot	E.476
Wt.Offr. A.A.Melrose	RAF (VR) - Nav-W/Op	E.477

Sqdn 9 + 21.07.1944.

F/Lt G.R.Garlick	RAF (VR) - Pilot	E.480
F/Sgt K.C.Stuart	RAF (VR) - Nav	E.482-483 (Coll.)
Sgt F.W. Mills	RAF (VR) - F/Engr	E.482-483 (Coll.)
Sgt D.W. Dagger	RAF (VR) - W/Op-Air Gnr	E.482-483 (Coll.)
Sgt T.W. Elliott	RAF (VR) - Air Gnr	E.481
F/Sgt R.H. Barnes	RAF (VR) - Air Gnr	E.479

Sqdn 101 + 21.07.1944

F/O S.E. Smith	RCAF (RAF) - Pilot	E.485-489 (Coll.)
Sgt C. Custance	RAF (VR) - F/Engr	E.485-489 (Coll.)
P/O. C.H. Woelfle	RCAF (RAF) - W/Op-Air Gnr	E. 490